MEMORANDUM

PROVINCIE :: UTRECHT

Doc: 81CF4036

DATUM	4-6-2018
AAN	Statencommissie Bestuur, Europa en Middelen
VAN	GS- gedeputeerde Pennarts-Pouw
DOORKIESNUMMER	2060
ONDERWERP	Toezeggingen Statencommissie Bestuur, Europa en Middelen inzake boa's

Geachte commissie,

Met dit memo geef ik invulling aan mijn eerdere toezeggingen richting uw commissie. Deze toezeggingen hebben betrekking op het volgende:

1. Gedeputeerde zegt toe de commissie te informeren over hoe e.e.a. geregeld is bij bedrijfsongevallen boa's en de mogelijke drastische gevolgen daarvan.
2. Gedeputeerde zegt toe de commissie te informeren over de ervaringen/incidenten van de huidige boa's, daarbij wordt zowel naar de RUD als het RMN gekeken.
3. Gedeputeerde zegt toe de commissie te informeren over welke geweldsmiddelen de groene boa's van de verschillende werkgevers beschikken.

Alvorens in te gaan op uw vragen, schets ik in onderstaande inleiding allereerst het kader en de randvoorwaarden waarbinnen boa's hun werk doen.

Inleiding:
Er is geen specifieke Arbo regeling voor boa's. Zij vallen onder de regeling die geldt voor alle werknemers die werkzaam zijn bij een organisatie of bedrijf. In de regeling staat, dat de werkgever zorgt voor de veiligheid en de gezondheid van de werknemers inzake alle met de arbeid verbonden aspecten en voert daartoe een beleid dat gericht is op zo goed mogelijke arbeidsomstandigheden. Elke boa- werkgever is verplicht op om grond van de ARBO-wetgeving een Arbobeleidsplan op te stellen. In het arbobeleidsplan zijn de aandachtspunten veiligheid, gezondheid en psychosociale arbeidsbelasting (voorheen welzijn) in de vorm van beleidsvoornemens en acties vastgelegd. De basis voor het Arbobeleidsplan vormt de RI&E (risico-inventarisatie en –evaluatie) en het hierbij behorende plan van aanpak. De RI&E brengt in kaart welke risico's het werk van o.a. boa's met zich meebrengt. Het Plan van Aanpak beschrijft welke maatregelen worden genomen om de geconstateerde risico's /knelpunten terug te dringen dan wel weg te nemen. Zo licht de boa-werkgever de boa's voor over de risico's die zij tijdens het werk lopen en de maatregelen die zijn getroffen. De RUD Utrecht, RMN en de andere boa-werkgevers (Staatsbosbeheer, Utrechts Landschap en Natuurmonumenten) hebben een instructie veilig werken opgesteld waarin een aantal uitgangspunten en instructies staat hoe werkgever en boa omgaan met risico's. In het agressieprotocol staat ook beschreven hoe om te gaan met alle vormen van agressie of geweld.
Het veilig uitoefenen van de boa-taak staat hierbij voorop. Een klantvriendelijke, servicegerichte houding en een vakbekwame, professionele opstelling en uitstraling van de boa dragen hieraan bij. Daarnaast zal de boa geen onnodige risico's nemen die van invloed kunnen zijn op zijn eigen en andermans veiligheid. De boa zal zoveel mogelijk trachten om incidenten te voorkomen: proberen uit agressie te blijven en de-escalerend op te treden. Dat wil zeggen, trachten verbaal controle op de situatie te houden en zich terug te trekken als de boa inschat dat de situatie uit de hand loopt. Ondanks al die voorzorgsmaatregelen kan het voorkomen dat de boa met agressie in aanraking komt zoals helaas recent boa's van Staatsbosbeheer helaas is overkomen in de provincie Noord Holland.

Op grond van de registratieplicht arbeidsgerelateerde ongevallen, zijn werkgevers van boa's verplicht een registratie van ongevallen en bijna-ongevallen bij te houden. Het gaat dan om arbeids-gerelateerde ongevallen, dat wil zeggen: er is een direct verband tussen de op dat moment uitgevoerde werkzaamheden en het incident. Een bijna-ongeval is een ongeval dat door snel ingrijpen of door geluk nog net is voorkomen. Ongevallen in de privésfeer of tijdens woon-werkverkeer vallen niet onder de registratieplicht. Ongevallen dienen onmiddellijk gemeld te worden bij de werkgever van de boa. Alle ongevallen worden geregistreerd en geanalyseerd. De werkgever van de boa bepaalt welke acties moeten worden ondernomen om herhaling te voorkomen. Om risico's te beperken zijn aan de boa's persoonlijke beschermingsmiddelen verstrekt zoals kogel- en steekwerende vesten, veiligheidsschoeisel, portofoons, etc.

Antwoord vraag 1
Werknemersverzekeringen zijn in Nederland verplichte, publiekrechtelijke verzekeringen voor werknemers en met hen gelijkgestelden. De verzekeringen voorzien in een uitkering in geval van onvrijwillige werkloosheid en arbeidsongeschiktheid. Wanneer een boa geheel of gedeeltelijk arbeidsongeschikt wordt, kan hij in eerste instantie een beroep doen op zijn werkgever. Na twee jaar is die mogelijkheid er niet meer. Dat vangt de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA) op. De WIA is de opvolger van de WAO en is een wet die het inkomen van (gedeeltelijk) arbeidsongeschikte werknemers regelt. Het is een zogenaamde werknemersverzekering, waar alle werknemers automatisch meebetalen door inhoudingen op hun loon.

Antwoord vraag 2

RUD Utrecht:	De RUD Utrecht meldt dat haar groene boa's in ongeveer een jaar tijd zeven meldingen van agressie hebben vastgelegd in het agressie registratiesysteem overheid (PAR). De inhoud van deze meldingen varieert van verbale agressie door het gebruik van scheldwoorden en bedreigende uitingen, recalcitrant gedrag, dreigende houding, tot het aantreffen van steekwapens. Door de boa's zijn verdachten staande gehouden die antecedenten op naam hadden op gebied van geweld, vuurwapenhandel en poging tot doodslag en moord. In een specifiek geval kwamen de handhavers in aanraking met een verdachte welke bekend was met het gebruik van automatische vuurwapens. De ervaring leert dat de hoeveelheid agressie tegenover boa's een opgaande lijn kent, cijfermatig is dit echter (nog) niet te onderbouwen.
RMN:	RMN geeft aan dat er 5 incidenten zijn geregistreerd. Ook haar boa's worden geconfronteerd met soortgelijke verbale agressie net als de boa's van de RUD Utrecht. Bij twee incidenten was de assistentie van de politie vereist. Bij drie incidenten is fysiek geweld gebruikt tegen de boa.
Utrechts Landschap:	Meldt dat er het afgelopen jaar geen incidenten zijn geweest.
Staatsbosbeheer	Meldt dat het algemene beeld is dat er meer incidenten plaatsvinden. Dit gaat van verbaal geweld, bedreiging tot aan een aantal gevallen van fysiek geweld. Bij fysiek geweld wordt er aangifte gedaan door de werkgever. Dit jaar in Utrecht nog niet meegemaakt.
Natuurmonumenten:	Geen opgave

Antwoord vraag 3
De groene boa's (wettelijke term boa domein 2; kleurspoor groen) van de verschillende boa-werkgevers beschikken over politiebevoegdheden. Dit houdt in dat zij bevoegd zijn geweld te mogen toepassen indien dit nodig is voor de uitoefening van hun taken. Ook mogen zij fouilleringen uitvoeren voor veiligheid en ter vaststelling van identiteit. De boa's van de verschillende boa werkgevers zijn uitgerust met de volgende geweldsmiddelen.

RUD Utrecht:	Handboeien. Zij zijn in gesprek met de politie over uitbreiding van de geweldsmiddelen.
RMN:	Haar boa's zijn uitgerust met handboeien, wapenstok, pepperspray en een dienstpistool. Tevens beschikken zij over een bodycam.
Utrechts Landschap:	Haar boa's zijn uitgerust met korte wapenstok, handboeien en pepperspray.
Staatsbosbeheer:	Haar boa's beschikken over handboeien en vanaf dit jaar ook met een wapenstok. Haar aanvraag (landelijk) om pepperspray is nog in behandeling.
Natuurmonumenten:	Haar boa's zijn uitgerust met wapenstok, handboeien en pepperspray.

Het verschil in bewapening tussen de groene boa's van RMN en de groene boa's van de overige boa-werkgevers is verklaarbaar. De boa's van RMN houden toezicht op recreatiegebieden en –plassen. De recreanten die hier op afkomen zijn niet te vergelijken met de recreanten die de natuur ingaan. Het in goede banen leiden van recreatiedrukte en evenementen vraagt om andersoortige geweldsmiddel dan de rol van gastheer in een natuurgebied. Daarom zijn de boa's van RMN uitgerust met een dienstwapen als hoogte geweldsmiddel terwijl de groene boa's van de andere boa-werkgever 'slechts' de beschikking hebben gekregen over een korte wapenstok als geweldsmiddel.

Het toepassen van geweld met gebruik van een geweldsmiddel is een bevoegdheid die in beginsel alleen toekomt aan de gewapende macht van de overheid (de krijgsmacht) en de politie. Derhalve worden slechts in uitzonderlijke gevallen geweldsmiddelen aan anderen toegekend. Mede vanuit de doelstelling van de Wet wapens en munitie wordt een restrictief beleid gehanteerd, verwoord in het 'neen, tenzij ...' principe. Het toekennen van geweldsmiddelen aan een boa geschiedt slechts indien de noodzaak hiertoe door de aanvrager aangetoond is en indien zijn bekwaamheid in de omgang met het betreffende wapen is. Het toekennen van geweldsmiddelen wordt tevens afhankelijk gesteld van de in redelijkheid te verwachten kans dat de boa bij de vervulling van zijn functie met geweld of dreiging met geweld wordt geconfronteerd. Elke aanvraag tot het toekennen van geweldsmiddelen wordt door de politie afzonderlijk beoordeeld aan de hand van de vastgestelde criteria.

De meeste boa-werkgevers zijn tevreden indien hun eigen boa's beschikken over de korte wapenstok, handboeien en pepperspray als geweldsmiddelen. De RUD Utrecht geeft aan dat zij haar groene boa's buiten de wapenstok, handboeien en pepperspray ook willen voorzien van een dienstwapen. Of de politie bereid is om dat verzoek van de RUD Utrecht te honoreren, is afhankelijk of de RUD Utrecht ook daadwerkelijk kan aantonen dat haar groene boa's over deze geweldsmiddelen zou moeten beschikken voor de uitvoering van haar taken.

De werkgevers van de groene boa's geven aan dat het voor de samenwerking wenselijk is dat de boa's van de verschillende organisaties beschikken over gelijksoortige geweldsmiddelen. Indien de lopende aanvragen bij de politie geheel of gedeeltelijk worden gehonoreerd dan wordt aan deze randvoorwaarde voldaan.